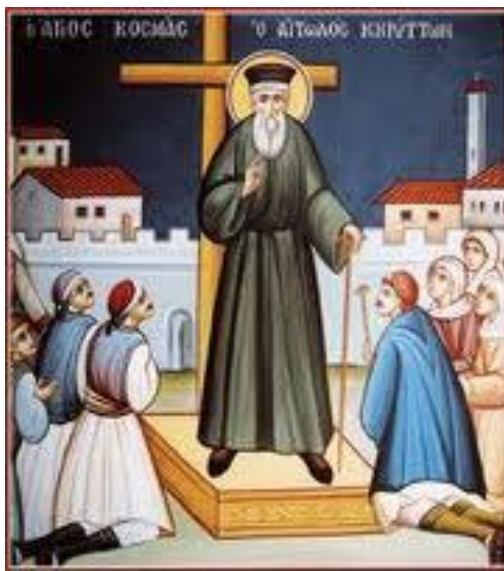

Ο ΑΓΙΟΣ ΙΣΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΚΟΣΜΑΣ Ο ΑΙΤΩΛΟΣ ΔΙΑΔΟΧΟΣ ΚΑΙ ΔΕΚΑΤΟΣ ΤΡΙΤΟΣ ΤΩΝ ΑΠΟΣΤΟΛΩΝ Ο ΚΗΡΥΚΑΣ ΤΩΝ ΔΙΚΑΙΩΝ ΤΟΥ ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΥ ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΟΥ

Οι Αποστολικές Διδαχές του Μεγάλου Διδάχου του Γένους
και Προδρόμου του Νεοελληνικού Διαφωτισμού

Ελάχιστοι υπήρξαν οι της Ορθοδόξου Εκκλησίας Άγιοι, όπως ο Άγιος Κοσμάς ο Αιτωλός, που μέσα στο διάβα των αιώνων εκοσμίθησαν από την Εκκλησία και τον πιστό λαό με τόσα τιμητικά προσωνύμια. Έτσι, ο Άγιος αυτός προσαγορεύθηκε με τα εξής προσωνύμια: ο καλόγηρος Κοσμάς, ο Άγιος Κοσμάς, ο Μάρτυς ή Μεγαλομάρτυς Κοσμάς, ο Γέρο-Κοσμάς, ο Άη Κοσμάς, ο Άγιος, ο Καλόγηρος, ο Κοσμάς ο Αιτωλός, ο Μέγας Διδάχος του Γένους, ο Προφήτης, ο ιερομάρτυς, ο εθνομάρτυς, ο εθνοϊερομάρτυς, ο διάδοχος των Αποστόλων, ο Ισαπόστολος και Ιεραπόστολος: όλα τα παραπάνω τιμητικά προσωνύμια είναι προσδιοριστικά της πολυσχιδούς και πολυεπίπεδης πνευματικής-ασκητικής βιοτής, της εθνικής και ιεραποστολικής δράσεως και προσφοράς του στην Εκκλησία και στο υπόδουλο ευσεβές και μαρτυρικό γένος μας.

Ως μέγας Διδάχος και Ισαπόστολος ο Άγιος Κοσμάς «λόγοις και έργοις» άφησε στους επιγενόμενους ρωμηούς την πολύτιμη παρακαταθήκη του ως πυξίδα για την ορθοπορεία, ορθοδοξία και ορθοπραξία του φιλοχρίστου Γένους μας.

Ο Ισαπόστολος Άγιος Κοσμάς ήταν ενθέου ζήλου πεπληρωμένος και κεχαριτωμένος, επειδή εδέχθη εκ νεότητος την εν Αγίω Πνεύματι «Αποστολική κλίση», η οποία, όπως ο ίδιος αναφέρει στην πρώτη του διδαχή, του έτρωγε την καρδιά, «όπως το σκουλήκι τρώγει το ξύλο», και τον ωθούσε να κηρύττει «Χριστόν Εσταυρωμένον και Αναστάντα» προκειμένου να περισώσει το αποδεκατισμένο και κατακρεουργημένο Γένος, το οποίο κινδύνευε από τους βίαιους ή και εθελούσιους εξισλαμισμούς, από τις ραδιουργίες της λατινικής προπαγάνδας και την κατάπτωση του θρησκευτικού και ηθικού αισθήματος των υποδούλων.

Ο συναξαριστής του Αγίου Σάπφειρος Χριστοδουλίδης γράφει: «Είχε πόθον πολύν ο μακάριος εις την καρδίαν του εξ αρχής έτι κοσμικός όντας, δια να ωφελήση και τους αδελφούς του χριστιανούς από εκείνα που έμαθε. Και πολλάκις έλεγε πως οι αδελφοί μας χριστιανοί έχουν μεγάλην χρείαν από λόγον Θεού».

Η σκοτεινή σκλαβιά που γεννούσε την απαιδευσιά του Γένους κατέτρωγε την καρδιά του Αγίου Κοσμά, τον οποίο τα πλήθη του λαού άκουγαν να λέγει συχνά ότι: «χρέος έχουν εκείνοι, όπου σπουδάζουν να μην τρέχουν εις αρχοντικά και αυλάς μεγάλων και να ματαιώνουν την σπουδήν τους δια να αποκτήσουν πλούτον και αξιώματα, αλλά να διδάσκουσι μάλιστα τον κοινόν λαόν, όπου ζη είς πολλήν απαιδευσίαν και βαρβαρότητα, δια να αποκτήσουν μισθόν ουράνιον και δόξαν αμάραντον».

Εύστοχα ο Μητροπολίτης Αιτωλίας και Ακαρνανίας κ. Κοσμάς γράφει περί του Ισαποστόλου Αγίου Κοσμά τα εξής: «Η εκκλησία έχει δώσει σε πολλούς τον τίτλο του Ισαποστόλου. Στον Άγιο Κοσμά εφαρμόζεται κυριολεκτικά η λέξις “Ίσαπόστολος” διότι ήταν πράγματι ο Απόστολος που ευεργέτησε τον λαό του Θεού. Είχε μέσα του την χάρι του Θεού. Ήταν ο συνεχιστής του έργου των Αγίων Αποστόλων κηρύττοντας και αυτός την παρουσία του σαρκωθέντος Λόγου επί της γης, το Ευαγγέλιό του. Γενόμενος μάρτυς της διηνεκούς Πεντηκοστής μέσα στην Εκκλησία του Χριστού, εδίδαξε την Εκκλησία του υπόδουλου Γένους. Εστάλη και αυτός από τον Θεό για την αναζωπύρωσι της πίστεως των Χριστιανών σε κρίσιμες εποχές, κυρίως όταν αυτή κινδύνευε να μεταλλαγή ή να λησμονηθή».

Ο ίδιος έχει αποστολική αυτοσυνειδησία. Αυτό φαίνεται στην Πρώτη Διδαχή του, όπου μιλώντας δια τους Αγίους Αποστόλους, τους οποίους έστειλε ο Χριστός να κηρύξουν το Ευαγγέλιο, λέγει: «Και εγώ, αδελφοί μου, που ηξιώθην και εστάθηκα εις αυτόν τον άλλον τόπο τον αποστολικόν» και εννοεί τον τόπο του αποστολικού έργου.

Στο πλαίσιο αυτό και οι γνωστές «Διδαχές» του Αγίου Κοσμά καθίστανται «Αποστολικές Διδαχές». Ο Αρχιμ. Σοφρώνιος Παπακυριακού στο μνημειώδες πόνημά του, υπό τον τίτλο: «Συμβολή εις τον βίον Κοσμά του Αιτωλού, Ιερομάρτυρος και Αποστόλου, Αθήναι 1953», διασώζει πλείστες εκ των «Αποστολικών Διδαχών» του Αγίου Ισαποστόλου Κοσμά, ο οποίος πρωτίστως για τη σωτηρία των ανθρώπων εκήρυττε: «Μην παίρνεις το ψωμί του αδελφού σου, μην τον κατατρέχεις, μην τον συκοφαντείς. Πως θέλουμε να σωθούμε, αδελφοί μου; Το ένα μας φαίνεται βαρύ, το άλλο πικρόν. Ο Θεός είναι εύσπλαχνος, ναι! Αλλά είναι και δίκαιος, έχει και ράβδον σιδηράν. Λοιπόν, αν θέλουμε να σωθούμε, πρέπει να έχουμε την αγάπη με τους αδελφούς μας».

Ο Πατροκοσμάς κατά τα «δίσεκτα» έτη της πικρής σκλαβιάς επεδείκνυε ιδιαίτερη μέριμνα για την ενότητα και την ομόνοια του Γένους. Προς τον σκοπό τούτο αποβλέποντας εκήρυττε μετ' επιμονής: «Αδελφοί, η έχθρα είναι φαρμάκι του διαβόλου και καθώς βάνομεν μέσα εις εκατόν οκάδες αλεύρι προζύμι και έχει τόσην δύναμιν και ανακουφίζει, όσο ζυμάρι και αν είναι, έτσι και η έχθρα όλα εκείνα τα καλά που εκάμαμεν, τα γυρίζει και τα κάνει φαρμάκι του διαβόλου...».

Ο Άγιος πίστευε ότι η ορθή και κατά Χριστόν διαπαιδαγώγησι των παιδιών «εν παιδεία και νουθεσία Κυρίου» είναι κύριο μέλημα και πρώτιστη ευθύνη των γονέων, λέγοντας χαρακτηριστικά: «Αδελφοί, ένα δένδρον, ωσάν το κόψεις, ευθύς ξηραίνονται τα κλαριά. Αμή ωσάν ποτίζεις την ρίζαν, στέκονται δροσερά τα κλωνάρια. Ομοίως είναι και οι γονείς ωσάν το δένδρον. Και όταν ποτίζεται ο πατέρας και η μητέρα που είναι η ρίζα των παιδιών, με νηστείες, προσευχές, ελεημοσύνες, με καλά έργα, φυλάγει ο Θεός τα παιδιά σας.

Ωσάν ξηραίνεσθε οι γονείς με τις αμαρτίες, θανατώνει ο Θεός τα παιδιά σας και σας βάζει εις την κόλασιν μαζί τους. Είναι μια μηλιά και κάνει ξυνά μήλα. Εμείς τώρα τι πρέπει να κατηγορούμε; Την μηλιά ή τα μήλα; Την μηλιά. Λοιπόν κάμετε καλά εσείς οι γονείς, όπου είστε η μηλιά, να γίνονται τα μήλα γλυκά».

Στη συνέχεια ο «Μέγας Διδάχος» του Γένους διεκήρυττε ως απολύτως επιβεβλημένη την πνευματική καλλιέργεια και μόρφωση των παιδών προκειμένου να «ξυπνήσει» το υπόδουλο γένος από το σκότος της απαιδευσιάς και να επέλθει το «ποθούμενον» (η επανάσταση της Ελευθερίας). Στο πλαίσιο αυτό «οργάνωσε την εθνική παιδεία του γένους» ιδρύοντας περί τα 210 σχολεία, ενώ οι ερευνητές και μελετητές του βίου και του εν γένει έργου του αναφέρουν ότι είχε ιδρύσει περί τα 1300-1500 σχολεία. Τούτο επετεύχθη για τα μεν πρώτα από τον ίδιο επειδή ήταν υπό την άμεση διοργάνωση και επίβλεψή του, για τα δε υπόλοιπα από τους ακροατές των κηρυγμάτων του, οι οποίοι μιμούντο τον τρόπο ιδρύσεως και λειτουργίας τους.

Απευθυνόμενος προς τους μεγαλυτέρους έλεγε σχετικά: «Έχετε σχολείον εδώ εις την χώραν σας να διαβάζουν παιδιά; -Δεν έχουμε, Άγιε του Θεού. -Να μαζευτείτε όλοι σας να κάμετε ένα σχολείον καλόν, να βάλετε και επιτρόπους να το κυβερνούν, να βάνουν διδάσκαλον να μαθάνουν όλα τα παιδιά γράμματα, πλούσια και πτωχά, διότι από το σχολείον μαθάνομεν τι είναι Θεός, τι είναι αγία Τριάς, τι είναι άγγελοι, δαίμονες, παράδεισος, κόλασις, αρετή, κακία. Τι είναι ψυχή, σώμα. Διότι χωρίς το σχολείον, περιπατούμεν εις το σκότος. Από το σχολείον ανοίγει το μοναστήριον. Αν δεν ήτο το σχολείον, που ήθελα μάθει εγώ να σας διδάσκω;».

Γνωρίζοντας ο ίδιος τη δυσχέρεια των οικονομικών στις κοινότητες των υπόδουλων ραγιάδων, επέμενε μετ' επιτάσεως: «Σας συμβουλεύω να κάμετε τρόπον εδώ εις την χώραν σας δια σχολείον. Να ευρείτε ένα Διδάσκαλον και να τον πληρώνετε να σας μαθαίνει τα παιδιά σας. Να βάλετε όλοι σας ένα ρεφενέ, να βάλετε και επιτρόπους να το κυβερνούν το σχολείο». Εάν πάλι κάτι τέτοιο δεν μπορούσε να επιτευχθεί, επρότεινε στους ρωμιούς: «Αν δεν μπορείτε να βάλετε δάσκαλον ιδιαίτερον εις το χωρίον, να διδάσκει τα παιδιά σας ο παπάς του χωριού. Τα γράμματα είναι στολίδι του ανθρώπου και μόνον με των γραμμάτων την βοήθειαν θα μπορέσετε να καλύτερέσετε την τύχη σας».

Ο Άγιος Κοσμάς δεν ανεχόταν επ' ουδενί την ακηδία των Ρωμιών, που πολλάκις επεδείκνυαν σχετικά με τη μόρφωση και πνευματική καλλιέργεια των παιδιών τους. Γι' αυτό τους προέτρεπε αδιαλείπτως: «Και σεις, γονείς, να στέλνετε τα παιδιά σας εις τα σχολεία και να τα παιδεύετε με χριστιανικά ήθη. Αμαρτάνετε να τα αφήνετε αγράμματα και τυφλά. Και μη μόνον φροντίζετε να τους αφήνετε πλούτη και υποστατικά, και μετά τον θάνατόν σας να τα τρώνε και να τα πίνουν και να σας οπισωλογούν. Καλύτερα να τα αφήνετε πτωχά και γραμματισμένα, παρά πλούσια και αγράμματα. Παιδιά αγράμματα τι τα θέλω; Χάρισμά σας! Παιδιά τέτοια, σαν τα γουρουνόπουλα να έχω, δεν το καταδέχομαι, διότι είμαι υπερήφανος».

Βαθυστόχαστα ο μέγας Διδάχος έλεγε στους γονείς των ρωμιόπουλων: «Καλύτερον, αδελφέ μου, να έχεις ελληνικόν σχολείον εις την χώραν σου, παρά να έχεις βρύσες και ποτάμια. Διότι οι βρύσες ποτίζουν το σώμα, τα δε σχολεία ποτίζουν την ψυχή. Και ωσάν μάθεις το παιδί σου γράμματα, τότε λέγεσαι άνθρωπος. Το σχολείον ανοίγει τις εκκλησίες, το σχολείον ανοίγει τα μοναστήρια».

Ως πνευματικός Πατέρας ο Άγιος Κοσμάς τιμούσε τους ανθρώπους που ζούσαν με την τίμια εργασία τους, λέγοντας: «Να χαίρεσθε, όσοι βγάζετε το ψωμί σας, με τον κόπο σας, δεν υπάρχει γλυκύτερον». Συνήθιζε να κατακρίνει την απληστία και την τοκογλυφία

τονίζοντας: «Όσοι εργάζεσθε την ζωήν εις το εργόχειρόν σας, να χαίρεσθε οπού κάνετε την προσταγήν του Θεού και εβγάζετε το ψωμί σας με τον κόπον σας και με τον ιδρώτα σας, διατί εκείνο είναι ευλογημένον και αν δώσετε ολίγον τι του φτωχού δια ελεημοσύνην σας πιάνεται δια πολύ». Και σε άλλη περίσταση εμφαιτικά νουθετούσε: «Να κλαίετε και να θρηνείτε, όσοι ζείτε με αδικίες και αρπαγές... διότι αυτά όλα είναι αφορισμένα. Και ελεημοσύνη να δίδετε από αυτά, τίποτε δεν σας ωφελούν, διότι φωτιά είναι και σας καίουν».

Ιδιαίτερα επίκαιρη είναι η διδαχή του Αγίου Κοσμά σχετικά με τον σεβασμό και την τήρηση της αργίας της Κυριακής επισημαίνοντας εμφαιτικά: «Έξι μέρες να εργαζόμεθα για αυτά τα κοσμικά και γήινα πράγματα και την Αγία Κυριακή να ησυχάζουμε και να απέχουμε από αυτά και να εργαζόμεθα τα ουράνια, δηλαδή: πρωτίστως γρήγορα να πηγαίνουμε στην Εκκλησία να ακούμε τα βιβλία των αγίων και το άγιον Ευαγγέλιον, τι μας παραγγέλλει ο Χριστός να κάνουμε. Και να ενδυόμεθα ταπεινά τα ρουχαλάκια μας και να τρώμε το αρκετό μας και να μην αργολογούμε, αλλά να φροντίζουμε πώς να στολίσουμε την ψυχήν μας με ομιλίες καλές, με ήθη χρηστά για να την κάνουμε νύμφη του Χριστού μας και όχι να ξεφαντώνουμε, να πολυτρώμε, να πολυπίνουμε και να τραγουδάμε, να χορεύουμε, να μεθούμε και να ξερνούμε. Μήτε να κάνουμε πραγματείες και αλισβερίσια, διατί εκείνο το κέρδος, οπού γίνεται την Κυριακή και κάθε άλλη δεσποτική εορτή, είναι αφορισμένο και καταραμένο και βάζουμε φωτιά στα σπίτια μας και καιόμεθα ψυχικά και σωματικά». Πολύ γλαφυρά και παραστατικά σε άλλο σημείο διδάσκει: «Χριστιανοί μου, την φυλάττετε την Κυριακή; Αν είσθε χριστιανοί, να την φυλάττετε. Έχετε εδώ πρόβατα; Το γάλα της Κυριακής τί το κάμνετε; Άκουσε, παιδί μου: να το σμίγεις όλο και να κάμνεις επτά μερίδια, και τα έξι μερίδια παράτησέ τα για τον εαυτό σου και το άλλο μερίδιο, της Κυριακής, αν θέλεις, δώσε το ελεημοσύνη στους πτωχούς ή στην Εκκλησία για να ευλογήσει ο Θεός τα πράγματά σου. Και αν τύχει ανάγκη και θέλεις να πουλήσεις πράγματα φαγώσιμα την Κυριακή, εκείνο το κέρδος μη το σμίγεις στη σακκούλα σου, διότι την μαγαρίζει, αλλά δώστε τα ελεημοσύνη για να σας φυλάττει ο Θεός».

Ιδιαίτερη εντύπωση προκαλεί η διδαχή του που σχετίζεται με την αναίρεση των ρατσιστικών αντιλήψεων της εποχής του περί κατωτερότητος των γυναικών, ενώ δεν παρέλειπε να καυτηριάζει την άνιση μεταχείρισή τους από τους άνδρες. Έλεγε προς τους άνδρες: «Χριστιανέ μου, πρέπει να την χαίρεσαι την γυναίκα σου και να την αγαπάς ωσάν σύντροφό σου και να μην την στοχάζεσαι ως σκλάβα σου, διατί και αυτή πλάσμα Θεού είναι, ωσάν και εσύ. Τον Θεό τον λέγεις Πατέρα και εσύ, πατέρα τον λέγει και αυτή. Μία πίστη έχετε και οι δύο σας, ένα βάπτισμα, ένα Ευαγγέλιο, μία αγία Κοινωνία, έναν παράδεισο έχετε να απολαύσετε, δεν την έχει ο Θεός κατώτερη από εσένα. Γι' αυτό δεν την έκαμε από τα πόδια, για να μην την καταφρονά ο άνδρας, αλλά ούτε πάλι την έκαμε από το κεφάλι για να μην καταφρονά αυτή τον άνδρα. Αλλά την έκαμε από την πλευρά, δηλαδή από την μέση για να την έχει ως σύντροφο του και ενεφύσησε και ίδια ψυχή ωσάν και του ανδρός».

Όταν πάλι οι άνδρες ενώπιόν του απετόλμησαν να χαρακτηρίσουν τις γυναίκες ως κατώτερες, εκείνος αντέδρασε άμεσα και έφραξε τα στόματά τους, λέγοντας: «Γιατί κατώτερες; Ευρίσκονται πολλές γυναίκες, όπου είναι καλύτερες και από τους άνδρες. Αν ίσως θέλετε και οι άνδρες να είστε καλύτεροι από τις γυναίκες, πρέπει να κάνετε και έργα καλύτερα από εκείνες. Διαφορετικά και οι γυναίκες κάνουν καλύτερα έργα και πηγαίνουν στον παράδεισο και εμείς οι άνδρες κάνουμε κακά έργα και πηγαίνουμε στην κόλαση. Τι σε ωφελεί να καυχάσαι πως είσαι άνδρας και είσαι χειρότερος από τη γυναίκα;».

Η αγάπη προς τον πλησίον, όπως διδάσκει ο Ισαπόστολος Άγιος Κοσμάς, πρέπει να είναι αληθής και τελεία ώστε ο άνθρωπος ακόμη και να πωλείται ως σκλάβος προκειμένου να σώσει τον αδερφό του. Εν προκειμένω ο Άγιός μας αναφέρει μια συγκλονιστική ιστορία σχετικά με την αληθινή αγάπη: «Στην Ανατολή ήταν ένας Δεσπότης και από την επαρχία του άρπαξαν εκατό σκλάβους. Τότε επώλησε όλα τα πράγματα και τους εξεσκλάβωσε. Ένα παιδί όμως μιας χήρας απέμεινε σκλαβωμένο. Τι κάμνει ο Δεσπότης; Ξυρίζεται και πηγαίνει και παρακαλεί τον Αφέντη, όπου είχε το παιδί, να το ελευθερώσει, και να κρατήσει εκείνον σκλάβο, όπως και έγινε. Και επερνούσε μεγάλη σκληραγωγία, έως ότου δια την υπομονή του τον ηξίωσε ο Θεός και έκανε θαύματα. Ύστερα τον ελευθέρωσε ο αφέντης του και πάλι έγινε Αρχιερέυς. Αυτή την αγάπη θέλει ο Θεός να έχουμε και εμείς».

Όταν ο Άγιος Κοσμάς άκουγε κάποιον να βλασφημεί κατά του Χριστού και της Παναγίας, τότε εξοργιζόταν και έλεγε: «Ένας άνθρωπος να με υβρίσει, να φονεύσει τον πατέρα μου, την μητέρα μου, τον αδελφό μου, και ύστερα το μάτι να μου βγάλει, έχω χρέος ωσάν χριστιανός να τον συγχωρήσω. Το δε να υβρίσει τον Χριστό μου και την Παναγία μου, δεν βλέπω».

Η διδαχή του Αγίου Κοσμά έναντι του πλούτου είναι σύμφωνη με το Ευαγγέλιο και τη θεολογική διδασκαλία των θεοφόρων πατέρων. Διδάσκει συγκεκριμένα: Μας εχάρισε ο θεός πλούτο. Έχουμε χρέος να τρώμε και να πίνουμε τον αρκετόν μας, τα ρουχαλάκια μας τα αρκετά, και τα επίλοιπα να τα εξοδιάζουμε στους πτωχούς, για την ψυχή μας. Και δεν μας έδωσε ο Θεός τον πλούτο για να πολυτρώγουμε και να κάνουμε πολύτιμα φορέματα και παλάτια υψηλά να χορεύουν τα ποντίκια αύριο και οι πτωχοί να αποθάνουν από την πείνα. Αυτό είναι το χρέος μας αδελφοί μου. Έτσι το ξέρατε. Από σήμερα και ύστερα έτσι να το κάμετε, αν θέλετε να σωθείτε».

Στους άτεκνους γονείς συμβούλευε να υιοθετήσουν ένα παιδί για να λάβουν υπερουράνιο μισθό. Έλεγε χαρακτηριστικά: «Ωσάν θέλεις να κάμεις παιδιά, εύκολο είναι, πάρε ένα πτωχό παιδί και κάμε το πνευματικό σου να χαίρεσαι και να ευφραίνεσαι και εσύ, να χαίρεται και εκείνο. Για εκείνο το παιδί που γεννά η γυναίκα σου, δεν σου χρεωστεί ο Θεός χάρη, διότι το κάνεις από σαρκικό πάθος. Μα, για εκείνο το πτωχό παιδί έχεις χίλιες φορές μισθό από τον Θεό στην ψυχή σου και τιμή από τους ανθρώπους, διότι το κάνει με το θέλημά σου πνευματικό παιδί».

Ο Ιερός Πατήρ προέτρεπε τους Ρωμιούς να σέβονται τους προεστούς και τους γεροντότερους. Όταν όμως παρατηρούσε την κατάχρηση εξουσίας των αρχόντων του λαού, τότε απερίφραστα τους έλεγε δημοσίως λέγοντας: «Αν τύχει οι προεστοί σας και οι άρχοντές σας και οι πιο μεγάλοι σας γίνουν άδικοι και σκληροί. Αν τύχει και τους κυριεύσει η εγωπάθεια και η αισχροκέρδεια και κατά βάθος δεν θέλουν να ανοίξετε τα μάτια σας, για να μπορούν να εκμεταλλεύονται άνομα την τίμια δουλειά σας και τον ιδρώτα σας, τότε όποιοι και αν είναι αυτοί, αδελφοί μου, τους αναθεματίζω και τους μαστιγώνω. Είναι κολασμένοι και παιδιά του διαβόλου και αξίζουν την οργή σας και την καταφρόνια σας».

Ο Άγιος Κοσμάς ορθώς και αληθώς χαρακτηρίζεται και ως προφήτης επειδή όχι μόνο προφήτευσε για το «ποθούμενον», την αποτίναξη δηλαδή του οθωμανικού ζυγού αλλά και πολλές προφητείες που αναφέρονται στον ελληνοϊταλικό πόλεμο του 1940. Επίσης προφήτευσε τις διάφορες εφευρέσεις, όπως του τηλεφώνου, του ασυρμάτου, της τηλεοράσεως, του αεροπλάνου κ.ά. Την άθλια λειτουργία στα ελληνικά σχολεία περιγράφει λέγοντας προφητικά: «Θα βγουν πράγματα από τα σχολεία, που ο νους σας δεν φαντάζεται».

Αναφερόμενος στη γραφειοκρατία έλεγε: «θα γίνει ένα χαρτοβασίλειο που θα έχει μεγάλο μέλλον στην ανατολή».

Ορισμένες από τις εσχατολογικές προφητείες, οι οποίες έχουν καταγραφεί, είναι οι εξής:

- *«Θα έρθει καιρός που θα φέρει γύρες ο διάβολος με το κολοκύθι του».*
- *«Θα έρθει καιρός που θα ζωσθεί ο τόπος με μία κλωστή».*
- *«Όταν θα δείτε το χιλιάρμενο στα ελληνικά ύδατα, τότε θα λυθεί το ζήτημα της πόλης».*
- *«Θα σας επιβάλουν μεγάλο και δυσβάστακτο φόρο, αλλά δεν θα προφτάσουν».*
- *«Θα βάλουν φόρο στις κότες και στα παράθυρα».*
- *«Οι κλέφτες θα λείψουν από τα βουνά, αλλά θα έρχονται μέρα μεσημέρι, ντυμένοι με τα υποδήματα να σας ληστέψουν».*
- *«Θα έρθει καιρός που θα διευθύνουν τον κόσμο τα άλαλα και τα μπάλαλα».*
- *«Θα δούμε και θα ζήσουμε Σόδομα και Γόμορρα στον τόπο μας».*
- *«Οι άνθρωποι θα μείνουν πτωχοί, γιατί δεν θα έχουν αγάπη στα δένδρα».*
- *«Μη χαλάτε τα δάση. Αυτά θα σας κρύψουν, θα σας σώσουν. Μην τα χαλάτε, γιατί ο τόπος σας θα γίνει γκρεμίσματα».*

Ο θρόνος του Αγίου Κοσμά του Αιτωλού ήταν το ταπεινό και παντοδύναμο «σκαμνί» του στο οποίο ανέβαινε, δίδασκε και κήρυττε Χριστό Αναστάντα και Ελλάδα. Για το σκαμνί αυτό έλεγε: «Εγώ με τη χάρη του Θεού, μήτε σακκούλα έχω, μήτε κασέλα, μήτε σπίτι, μήτε άλλο ράσο από αυτό που φορά. Και το σκαμνί, όπου έχω, δεν είναι εδικό μου, δια λόγον σας το έχω. Άλλοι το λένε σκαμνί και άλλοι θρόνον. Δεν είναι καθώς το λέγετε. Αμή θέλετε να μάθετε τι είναι ο τάφος μου και εγώ είμαι μέσα ο νεκρός όπου σας ομιλώ. Ετούτος ο τάφος έχει την εξουσίαν να διδάσκει βασιλείς και πατριάρχας, αρχιερείς, ιερείς, άνδρας και γυναίκας, παιδιά και κορίτσια, νέους και γέρους και όλον τον κόσμο».